

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

ЙОГО З ДИТИНСТВА МУЗИКА ВЕЛА...

У світлі передвеликодні дні Кременець сколихнула по-весняному гарна новина: на фасаді районного Будинку культури була встановлена меморіальна дошка Миколі Матерському — знаному в нашому краї

подвижникові національного хорового мистецтва і музиканту (скрипалю, бандуристові, піаністу), аранжувальникові та фольклористу, педагогові й популяризатору українського хорового співу і духовної музики. Честь її відкрити надали дочці музиканта Людмилі Занник та онукові Андрієві Війтовичу.

По закінченню урочистостей в Концертному залі Гуго Коллонтая Кременецької ОГПА ім. Тараса Шевченка пройшов вечір пам'яті нашого славного земляка. Ансамбль сопіларів під керівництвом Мар'яни Томашівської із солісткою Марією Прокопчук почали музично-пісенну розповідь про життєві витоки Миколи Матерського дивовижно ніжною «Колісковою». Можливо, саме під таку колискову матусі Ксенії Миколаївни засинав колись хлопчина.

Далі концертна оповідь торкнулася навчання Миколи в Кременецькій духовній семінарії, де він у 15-річному віці вперше став за диригентський пульт і, безперечно, виконував твір «Благослови, душе, Господа» Кирила Стеценка, який тепер презентував камерний хор під керівництвом Алли Афанасенко.

Під час студій на теологічному факультеті Варшавського університету Микола прилучився до пізнання європейської та світової класики, розширив і збагатив свої мистецькі уподобання. Камерний хор виконав ще один твір, українську народну пісню «Дівча в сінях стояло» в обробці Євгена Козака, як одну з перлин української класики.

Любов до музики, до хорового співу допомагала музиканту вижити у важкі воєнні та повоєнні роки. Крім педагогічної діяльності, Микола Матерський керував хорами

шкіл, різних освітніх, духовних установ та підприємств міста, хором «Просвіта», був неодноразовим переможцем конкурсів як керівник капели бандуристів РБК (згодом колектив став народним самодіяльним). У той час однією з виконавців була нинішній керівник капели бандуристів нашого ВНЗ Ірина Харамбура, котра присвячує своєму натхненнику та фундатору твору «Люблю тебе, бандуро» та «Іхали козаченьки».

Все життя Микола Антонович самовіддано працював для відродження духовності рідного народу. До речі, він самотужки освоїв скрипку — незмінного супутника всіх репетицій і концертів. Завдяки педагогу його учень Андрій Кушніренко освоїв цей інструмент, став відомим хоровим диригентом, композитором, фольклористом, народним артистом, заслуженим діячем мистецтв України, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка.

Радощі й муки, які маестро передав для живих, променіють в очах нащадків. Його думи додумують внуки. Один із них, Андрій, приїхав з далекого Туманного Альбіону, де працює концертмейстером групи альтів симфонічного оркестру Королівської опери Ковент Гарден в Лондоні. На вечорі пам'яті дідуса у супроводі Мирослава Драгана — відомого львівського піаніста, соліста, концертмейстера, лауреата

цій же школи. Правнучка Аня — також піаніст і сьогодні акомпанує татові. В їх виконанні прозвучав невмирущий твір «Аве Марія» Фрідріха Шуберта.

У свій час дідусь Матерський заприятелював із народним артистом України Богданом Ан-

ковим, провідним актором Тернопільського обласного драматичного театру. Згодом сім'я Анткових переїхала до Львова, де Богдан Михайлович з успіхом грав у трупі Львівського академічного театру імені Марії Заньковецької.

Міжнародного конкурсу камерних ансамблів, заслуженого артиста України — Андрій Війтович виконав твори Віталі «Чакана» Томасо Антоніо, «Сонатина для альту» Йогана Брамса і «Мелодія» Мирослава Скорика.

Загалом у родині Матерських багато талановитих людей. Донька Миколи Антоновича Людмила Миколаївна викладає фортепіано у Кременецькій школі мистецтв імені Михайла Вериківського, зять Михайло Лук'янович — директор та викладач духових інструментів в

У Львові Андрій Війтович познайомився з внучкою Богдана Антківа Христіною. Викладач Христіна Антків зі своїм чоловіком Романом Антонюком ввели свій творчий дарунок у вінок нашого вечора: монологу Богдана з опери К.Данькевича «Богдан Хмельницький» і пісню Юрія Антківа на слова Тараса Шевченка «Вітер з гаєм розмовляє» (соліст — Роман Антонюк, за роялем — Христіна Антків).

Кульмінацією урочин стало вручення нашому гостю Андрієві Війтовичу диплома

«Почесний професор академії». У супроводі студентського гімну «Гаудеамус» у виконанні камерного хору Диплом вручила проректор з наукової роботи академії, доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера.

До слова запросили близьку до родини Війтовичів людину, проректора Національної музичної академії ім. Петра Чайковського, секретаря Національної спілки композиторів України, доктора філософії мистецтва, заслуженого діяча мистецтв України Лесю Олійник. Вона відзначила внесок Миколи Матерського у розвиток хорового мистецтва України, в підготовку майстрів хорового співу, віддала належне музичним талантам родини Матерських, а також вручила книги з музикознавства для бібліотеки академії та Почесну грамоту члену родини Матерських, директору Кременецької школи мистецтв ім. М.І.Вериківського Михайлу Занику за наполегливу працю по розгортанню музичної освіти в краї.

На завершення музичної програми Андрій Війтович виконав «Концерт для альту з оркестром» у супроводі камерного оркестру Кременецької школи мистецтв (диригент Володимир Козачок).

В літературній композиції було використано поетичні твори Василя Симоненка, Павла Старуха і Ніни Багнюк. Вели програму актори студентського театру «Пілігрим» Марина Крупенко та Віталій Бойко. Концерт підготували Василь Скоропляс, Микола Сиротюк, Василь Райчук, Олександр Ковень.

Родина Матерських висловила вдячність за сприяння у проведенні урочистостей творчій групі, ректору академії, професору Афанасію Ломаковичу, а також громадським активістам і працівникам культури РБК Ларисі Антонюк, Валерієві Левченку, Аліні Твердохліб, Ігорю Ленчуку, архітектору Юркові Біласу, скульптору Олександрові Гончаруку.

Юрій ЛЕВАНДОВСЬКИЙ, член НСЖУ

СПОГАД ПРО ВЧИТЕЛЯ І МИТЦЯ

Середня школа №3 міста Кременця, в якій я навчався в шістдесяти роках минулого століття, зібрала під своє крило багато високопрофесійних педагогів, серед яких — Микола Антонович Матерський — вчитель музики і співів, улюблений педагог багатьох поколінь учнів. Окрім уроків музики, він проводив заняття шкільного хору, який успішно виступав на шкільних концертах та районних звітках художньої самодіяльності. На уроках музики учні не тільки співали пісні, а й отримували теоретичні знання, вчилися записувати мелодії нотними знаками. Вчителю вдавалось подавати навчальний матеріал весело і цікаво. Урок в кінці кожної четверті завершувався вивченою піснею та музичним диктантом, по якому виставлялись підсумкові оцінки.

Крім загальноосвітньої школи, я навчався і в Кременецькій музичній школі по класу скрипки. Тож написати диктант для мене не становило ніяких труднощів. Микола Антонович, кілька разів зігравши на скрипці мелодію диктанту, інколи хвилин на десять виходив з класу. А я, скориставшись цим, в міру можливості допомагав однокласникам.

Вдруге доля звела мене з Миколою Антоновичем восени 1979 року, коли директор Плосківської восьмирічної школи Назар Саган запропонував мені перейти на роботу в його школу. Я погодився. Новий колектив прийняв мене радо, але найбільшою приємністю стала зустріч з Миколою Антоновичем. Уроки музики він, як завжди, проводив професійно, із задоволенням. Був людиною високоерудованою. На перерві чи у вільний від уроків час з ним можна було поговорити не тільки про музику, а й на інші теми. Добиратись на роботу і додому в Кременець (у випадках відсутності автобуса) вимагало багато зусиль. Належало пройти пішки до головної траси, щоб спинити попутку. А у Миколи Антоновича боліли ноги, та й літа давалися взнаки, але я не пам'ятаю такого випадку, щоб він з якихось причин не приїхав на уроки. Заслужений вчитель України Назар Саган у книзі

спогадів «Монолог душі і серця» писав: «...Із 1-го вересня 1947 року я став учнем Кременецького педагогічного училища. Брав участь у хоровому гуртку (керівник М. А. Матерський)». У 1956 році Назар Саган став директором школи у с.Плоске і був ним аж до кінця вісімдесятих років. В одному з розділів своєї книги він згадував: «...Регулярно працювали предметні гуртки. Осо-

бливо славився у роботі Плосківський учнівський хор, яким керував учитель музики й співів Михайло Гнатович Савіцький, а потім — відомий у нашому краї музикант і диригент Микола Антонович Матерський. Він був одночасно керівником сільського хору, який працював при Плосківському Будинку культури».

Втретє ми зустрілись із Миколою Антоновичем в кінці літа 2002 року. Поклавши один зі своїх віршів на ноти (а це був «Осінній вальс»), я вирішив звернутись до когось із музикантів, щоб почути думку фахівця. Тож зателефонував Миколі Антоновичу з проханням зустрітись. На той час у нього вже були

проблеми зі здоров'ям, та, незважаючи на це, він погодився. Радо зустрів мене і запросив в дім. Я сказав, що написав пісню і хотів би знати його думку. Навіть не здивувавшись, Микола Антонович взяв мої ноти з текстом. Тихо наспівав мелодію. Потім сів за піаніно, загравав і проспівав кілька рядків... Я завмер, із хвилюванням чекаючи на його вердикт. Він повернувся до мене і сказав: «Вальс чудовий, продовжуйте писати ще». Його усміхнувся. Таким я його запам'ятав на все життя.

Пізніше, збираючи матеріали до книги про розвиток спорту на Кременеччині в міжвоєнний період, я об'їздив архіви та музеї Волинського краю, записував спогади старожилів Кременеччини. Мав ще одну зустріч із Миколою Матерським, який розповів: «Коли я навчався в Кременецькій православній духовній семінарії, одним із обов'язкових навчальних предметів була гімнастика. Уроки з гімнастики проводились раз на тиждень, навесні і восени заняття в основному проходили на відкритих майданчиках. Вивчалися і виконувались різні гімнастичні вправи й елементи ігор (волейболу і рідше баскетболу). З інвентаря в семінарії були волейбольні та баскетбольні м'ячі, гімнастичний кін, волейбольна сітка. Невеличкий майданчик був обладнаний баскетбольними щитами. Навесні серед учнів семінарії проводились змагання, переважно з волейболу та баскетболу, часто зі спортсменами інших закладів: ліцею, самоурядової гімназії, лісотехнічної школи. У волейбол семінаристи часто вигравали навіть у Кременецького ліцею». Але він не сказав, що був одним із кращих волейболістів семінарії.

На початку тридцятих років на Кременеччині почав набувати популярності лижний спорт. Не оминуло захоплення цим видом і Миколу Матерського, котрий охоче ходив на лижах по мальовничих Кременецьких околицях і брав участь в одному із змагань між навчальними закладами з лижних перегонів на дистанцію 10 км. У призерях не був, але пробіг достойно.

Достойним було і все його життя.